

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 127/02-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť P. B., bytom P., pre namietané porušenie jeho základného práva slobodne sa združovať na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov podľa čl. 37 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom ZO OZPBGN Slovenskej republiky, ZV B. C. P. a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. B. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. apríla 2002 doručená sťažnosť P. B., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namietal porušenie jeho základného práva slobodne sa združovať na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov podľa čl. 37 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 4 ústavy postupom ZV ZO OZPBGN Slovenskej republiky B. C. P. (ďalej len

„odborová organizácia“), ktorý mal spočívať vo svojvoľnom vylúčení sťažovateľa z uvedenej odborovej organizácie proti jeho vôli.

Dôvodom takéhoto postupu malo byť sťažovateľom opakovane požadované poskytnutie právnej pomoci zo strany odborovej organizácie. Sťažovateľ uviedol, že ako zamestnanec H. b. P., a. s., odštepného závodu B. C. P., utrpel 4. marca 1998 pracovný úraz, preto sa so žiadosťou o radu týkajúcu sa ďalšieho postupu pri uplatňovaní práv vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze, ako aj práv v oblasti nemocenského zabezpečenia obrátil na závodný výbor odborovej organizácie, kde mu bolo odporučené navštíviť odborového právnik. Ten však vyjadril názor, že postup zamestnávateľa a Sociálnej poisťovne voči sťažovateľovi bol zákonný. Obdobné stanovisko zaujal aj pri ďalších návštevách sťažovateľa, v rámci ktorých žiadal právnu pomoc pri uplatnení práva na doplatenie nemocenských dávok a v súvislosti so zamietnutím žiadosti o priznanie invalidného dôchodku. V inom prípade zase sťažovateľovi, podľa jeho vyjadrenia, bola prisľúbená pomoc pri riešení jeho problému, ktorá však nakoniec poskytnutá nebola. Na základe vyššie uvedených skutočností požiadal sťažovateľ listom z 11. apríla 1999 odborovú organizáciu o zmenu právnik. Po osobnej urgencii v tejto veci (7. júna 2000 a 8. júna 2000) mu odborová organizácia zabezpečila možnosť obrátiť sa so žiadosťou o právnu pomoc na iného právnik. Aj napriek prisľubu z jeho strany mu však nakoniec žiadna právna pomoc nebola poskytnutá.

Sťažovateľ uviedol, že v dôsledku pracovného úrazu bol opakovane práceneschopný, naposledy od 4. augusta 1999 do 15. januára 2001, kedy mu zamestnávateľ doručil výpoveď, v ktorej bola ako výpovedný dôvod uvedená nadbytočnosť v zmysle § 46 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce (zákon č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, platný v tom období). Pracovný pomer sťažovateľa skončil uplynutím výpovednej doby 30. apríla 2001.

Sťažovateľ uviedol, že 7. marca 2002 požiadal listom odborovú organizáciu o informácie, ktoré sa dotýkali jeho členstva v nej. Odpoveď odborovej organizácie (predsedu závodného výboru) z 18. marca 2002 podľa sťažovateľa dokazuje, že bol jej členom do mája 2000, kedy za neho jeho zamestnávateľ prestal odvádzať členské príspevky pre odborovú organizáciu.

Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že podľa kolektívnej zmluvy sa členské príspevky členov odborovej organizácie zrážajú z ich mzdy na základe ich písomného súhlasu, ktorý udelia pri vstupe do odborovej organizácie, a ktorý táto doručí zamestnávateľovi. Súhlas so zrážkami zo mzdy platí počas celého členstva v odboroch.

Keďže sám svoje členstvo v odborovej organizácii neukončil a ani nevzal svoj súhlas so zrážaním členských príspevkov späť, muselo (podľa jeho názoru) dôjsť k zastaveniu uvedených zrážok zo strany zamestnávateľa na pokyn samotnej odborovej organizácie.

Sťažovateľ zdôraznil, že kvôli svojej práceneschopnosti od 4. augusta 1999 do 15. januára 2001 sa o tom, že členské príspevky pre odborovú organizáciu z jeho mzdy nie sú zamestnávateľom zrážané, dozvedel až v mesiaci február 2001 (na základe výplatných sáčkov).

Zistil, že členské príspevky mu zamestnávateľ prestal zrážať od decembra 1999, a nie od mája 2000, ako uvádzal vo svojom liste z 18. marca 2002 predseda závodného výboru odborovej organizácie. Pochybuje pritom o jeho argumentácii v uvedenom liste z 18. marca 2002, že dôvod zastavenia zrážok nepozná.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ vyjadril názor, že kvôli požadovaniu poskytnutia právnej pomoci (a ako vyplýva z jeho sťažnosti aj poukazovaniu na nedostatky v činnosti odborovej organizácie pri obhajovaní sociálnych záujmov a práv svojich členov) ho odborová organizácia svojvoľne a proti jeho vôli vylúčila, čím porušila jeho práva zaručené v čl. 37 ods. 1 a čl. 12 ods. 4 ústavy, preto žiadal, aby „Ústavný súd Slovenskej republiky, mojej sťažnosti vyhovel, a nariadil ZO OZPBNP ZV OZ, B. C., odštepny závod, aby mi do troch dní od doručenia rozhodnutia ústavného súdu Slovenskej republiky bolo ZV OZ, B. C., odštepny závod, zaplatené finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk, ZV OZ, B. C., odštepny závod, je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania do troch dní od doručenia rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (do základných práv alebo slobôd sťažovateľa). Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal, že k zásahu do jeho základných práv malo dôjsť svojvoľným vylúčením z odborovej organizácie. Ako dôkaz o tomto zásahu

predložil ústavnému súdu listiny preukazujúce skutočnosť, že od decembra 1999 mu neboli zo mzdy zrážané čiastky predstavujúce členský príspevok v prospech odborovej organizácie, ako aj list predsedu závodného výboru odborovej organizácie z 18. marca 2002.

Z uvedeného listu nevyplýva, že by došlo k vylúčeniu sťažovateľa z odborovej organizácie, avšak poukazuje sa v ňom na možnosť zániku členstva v odborovej organizácii v dôsledku neplatenia členských príspevkov. Túto skutočnosť potvrdzujú aj stanov y odborovej organizácie (ďalej len „stanovy“), ktoré si ústavný súd v tejto súvislosti vyžiadal.

Podľa čl. 6 bod 1 stanov členstvo v organizácii zaniká: a) vystúpením, b) neplatením členských príspevkov podľa čl. 7 bod 1, c) zrušením členstva podľa čl. 8, d) úmrtím.

Podľa čl. 7 bod 1 stanov členstvo zanikne pre neplatenie členských príspevkov tým, že členský príspevok za príslušný kalendárny mesiac nebol zaplatený do troch nasledujúcich kalendárnych mesiacov po tomto mesiaci. Členstvo zanikne uplynutím tejto lehoty. To isté platí, ak bola zaplatená len časť členského príspevku.

K sťažovateľom namietanému zániku jeho členstva v odborovej organizácii, ku ktorému malo dôjsť v priebehu roka 2000 a v ktorom vidí zásah do svojich základných práv a slobôd, by teda mohlo dôjsť len týmto spôsobom. O tejto možnosti sa však sťažovateľ podľa vlastného vyjadrenia dozvedel už vo februári 2001, kedy zistil, že mu zamestnávateľ počas roka 2000 nezrážal zo mzdy členský príspevok v prospech odborovej organizácie, ktorej bol členom.

Sťažovateľ sa však ústavnej ochrany svojich základných práv podľa čl. 127 ústavy domáhal až 15. apríla 2002, kedy bola jeho sťažnosť doručená ústavnému súdu.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02,

III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok pre jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu do svojich základných práv alebo slobôd dozvedieť.

Sťažovateľ mal až do 31. decembra 2001 k dispozícii prostriedky individuálnej ochrany svojho základného práva pred ústavným súdom, ktoré však nevyužil bez toho, že by mu v tom bránili vážne prekážky.

V čase, keď sa domáhal ochrany svojich základných práv a slobôd na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy, už uplynula lehota stanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd jeho sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2002

